

Asia: VM212:00/2018 VN/10384/2019

Lausuntopyyntö valtionavustushankkeessa (VM212:00/2018) toimivan järjestöjaoston väliraportista

1 Taustatiedot

Lausunnonantaja

Yhdistys

2 Järjestöjaoston alustavat ehdotukset ja selvityksen kohteet

1 Monivuotiset toiminta-avustukset (s. 14)

-

2 Valtionavustushakujen koordinointi (s. 15)

-

3 Valtionavustusten digitaalinen haku ja raportointi (s. 15)

-

4 Valtakunnallisten keskusjärjestöjen rooli valtionavustustoiminnassa (s. 16)

-

5 Rahapeliuottoja jakavien ministeriöiden toimintatapojen yhdenmukaistaminen (s. 17)

-

6 Valtionavustustoiminnan uusi toimintamalli (s. 18)

-

7 Odottamattomien muutosten huomioon ottaminen (s. 18)

-

8 Toiminnassa tapahtuvien olennaisten ja/tai odottamattomien muutosten ilmoittaminen (s. 19)

-

9 Yhdistysten talouden ja toiminnan raportointi (s. 19)

-

10 Yhdistysten osallisuus ja vaikuttaminen (s. 20)

-

11 Valtionavustushakemusten ja -selvitysten käsittely tiimeissä (s. 21)

-

12 Yleisavustusten ja erityisavustusten arviointikriteerit (s. 21)

-

13 Yhteiset vastuullisuuskriteerit (s. 22)

-

14 Varainhankinta ja rahoituslähteiden yhteensovittaminen (s. 22)

VaLa kannattaa työryhmän ehdotusta, että selvitetään, millä edellytyksillä yhdistysten toimintojen erilaisia rahoituslähteitä voitaisiin sovittaa yhteen sekä mitä ehtoja rahoituslähteiden yhteensovittamiseksi pitäisi yhdenmukaistaa. Raportin mukaan valtionavustuksia hakevia yhdistyksiä halutaan kannustaa kehittämään varainhankintaansa taloudellisten toimintaedellytysten vahvistamiseksi. VaLa pitää hyvänä lähtökohtana selvitykselle, että yhdistyksen tulot eivät vähentäisi avustusta vaan yksityisrahoituksen tuotot sekä järjestön tuloksellinen toiminta huomioitaisiin myönteisesti.

Vaikka suomalainen järjestötoiminta mahdollistetaan oleellisesti julkisella rahoituksella, ovat järjestöt jo nyt aktiivisia ja innovatiivisia rahoituksen ja resurssien hankkimisessa yksityissektorilta. Raportissa on lueteltu erilaisia niin sanottuja ulkopuolisia panostuksia. VaLan mielestä niiden tarkastelu, määrittely ja käsitteiden selkeyttäminen vaativat vielä työstöä, jotta voitaisiin laatia kestäviä ohjeita ja ehtoja rahoituslähteiden yhteensovittamiseen. Tämä on tärkeä huomioida myös kannustustoimissa.

Kun järjestö lähtee käynnistämään tai kehittämään varainhankintaansa, se joutuu tekemään resursseja vaativia investointeja. Varainhankinnan ala kehittyy kovalla vauhdilla ja esimerkiksi viime vuonna digitalisoitujen ratkaisujen luominen toi järjestöille kovia haasteita. Suomeen alalle on viime vuosina tullut myös muita organisaatioita järjestöjen lisäksi.

Varainhankinnassa onnistuakseen järjestöt tarvitsevat sekä resursseja että kannusteita. Henkilöresursseihin sekä heidän ammattitaitoonsa panostaminen ja kouluttaminen tuovat lisää laadukkuutta ja tehokkuutta varainhankintaan sekä lisäävät alan eettistä ja vastuullista toimintaa.

Päätäjät ovat Suomessa vuosien varrella luoneet uusille varainhankintaorganisaatioille erilaisia kannusteita kuten laajennettu lahjoitusten verovähennysoikeus tai vastinrahmalli. VaLa:n mielestä tämän kaltaiset kannusteet olisivat mahdollisia myös järjestösektorille ja kannustaminen voisi toteutua esimerkiksi mahdollisuutena käyttää julkista rahoitusta järjestön yksityisrahoituksen kehittämiseen yhdessä luotujen määrittelyjen puitteissa.

Niin toiminnan kuin rahoituksen pitkäjänteinen suunnitelmallisuus sekä riskiarvioinnit ovat tätä päivää kaikenlaisissa organisaatioissa eikä yleishyödyllisten yhteisöjen toimintatapojen pitäisi poiketa tästä. Tämä jatkuvuuden ja strategisuuden tuominen toiminnan ja rahoituksen suunnitteluun lisää uskottavuutta ja vaikuttavuutta eri sidosryhmien suuntaan edunsaajista työntekijöihin ja rahoittajiin.

15 Taloustarkastajan tehtävä (s. 23)

-

3 Järjestöjaoston väliraportti ja valtionavustustoiminta

Järjestöjaoston väliraporttia koskevat yleiset huomiot

VaLa kiittää järjestöjaostoa väliraportista ja alustavista ehdotuksista sekä mahdollisuudesta lausua niihin. Onnistuessaan valtionavustustoiminnan uudistaminen ja yhdenmukaistaminen sekä järjestöjen toiminnan vaikuttavuuden lisääminen tuo selkeyttä ja avoimuutta myös järjestöjen muille sidosryhmille kuten yksityisille rahoittajille.

Valtionavustustoimintaa koskevat yleiset huomiot

-

Valtionavustuskäytäntöjen yhdenmukaistamista koskevat ehdotukset järjestöjaostolle valmistelun jatkamiseksi

VaLa ehdottaa järjestöjaoston käsiteltäväksi järjestöjen hallinnollisten toimien merkitystä ja niistä syntyvien kustannusten arviointia ja kattamista. Lahjoittamiseen liittyvissä asioissa kansalaisten mielestä korostuu yksimielisesti rahaa keräävän tahon luotettavuus. Yleishyödyllisille yhteisöille luotettava ja läpinäkyvä hallinto sekä avoin viestiminen eri sidosryhmille ovat elinehto. Näitä edellyttävät lainsäädännön lisäksi niin edunsaajat kuin julkiset sekä yksityiset rahoittajatkin. Enenevässä määrin järjestöiltä vaaditaan myös mitattuja työn tuloksia ja vaikutuksia yhteiskuntaan. Järjestöjen tuloksekas toiminta saadaan aikaiseksi ammattitaitoisella työllä, hyvällä johtamisella ja hallinnolla. On ensiarvoisen tärkeää, että järjestöjen hallinnollista työtä arvostetaan ja ymmärretään siitä aiheutuvat kulut.

On hienoa, että toimintamallin kehittämistä aiotaan jatkaa sidosryhmien kanssa yhteistyössä myös jatkossa. VaLa ja sen jäsenjärjestöt ovat kehittämistyössä mielellään mukana.

Tornikoski Pia-Carita
Vastuullinen Lahjoittaminen ry